การรับรู้วินัยตนเองของวัยรุ่นในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น*

ณัฐพล นามเกษ พย.ม.* วิลาวัณย์ ชมนิรัตน์ ปร.ด.**

(วันรับบทความ: 9 กันยายน พ.ศ.2562/ วันแก้ไขบทความ: 22 มกราคม พ.ศ.2563/ วันตอบรับบทความ: 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วินัยตนเองของวัยรุ่นในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น และความคาดหวังในการมีวินัยตนเองก่อนกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลในวัยรุ่นชาย อายุ ระหว่าง 14-18 ปี จำนวน 10 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การบันทึกภาคสนาม ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้การมีวินัยตนเอง ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่ส่วนรวม สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานได้ มีความอดทน จัดการอารมณ์ตนเองได้ เคารพสิทธิผู้อื่นได้ เข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงเวลา มีความซื่อสัตย์ มุ่งมั่นตั้งใจฝึกทักษะอาชีพ มีความเชื่อมั่นในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำได้ การเกิดวินัยตนเองดังกล่าว วัยรุ่นมองว่าเกิดจากตนเองเริ่มย่างก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ต้องการเตรียมตนเองให้พร้อมที่จะกลับไปใช้ชีวิตในครอบครัวและสังคม มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและต้องการให้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเกิดความสงบสุข การกล่อมเกลาวินัยตนเองนั้นมาจากอดีตและการกล่อมเกลาวินัยตนเองในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นส่วนน้อยรับรู้การขาดวินัยตนเอง ได้แก่ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ส่วนรวม สูบบุหรี่และหนีออกนอกบริเวณโดยไม่ได้รับอนุญาต ขาดความอดทนในการฝึกทักษะอาชีพ ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ เข้าแถวหน้าเสาธงไม่ตรงเวลา ลักขโมยของผู้อื่นและพูดโกหก ขาดเป้าหมายในชีวิต ขาดความมั่นใจในการแสดงออกและไม่กล้าที่จะเป็นผู้นำคนอื่น มีสาเหตุมาจากความรู้สึกไร้คุณค่าในตนเอง ไร้เป้าหมายในชีวิต ขาดความมั่นใจในตนเอง ควบคุมตนเองไม่ได้ เคยถูกกระทำความรุนแรงมาจากครอบครัว และมองว่าการฝึกทักษะอาชีพไม่เหมาะสมกับตนเอง ก่อนกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม วัยรุ่นมีความคาดหวังในการมีวินัยตนเอง ได้แก่ คาดหวังว่าจะสามารถดูแลตนเองได้ คาดหวังว่าจะกลับไปอยู่กับครอบครัวอย่างอบอุ่นและสามารถดูแลครอบครัวได้ คาดหวังว่าจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ควรให้ความสำคัญกับครอบครัวในการมีส่วนร่วมวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนส่งคืนวัยรุ่นสู่ครอบครัวและสังคม ส่วนวัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวควรได้รับการจัดบริการที่เหมาะสมและได้รับความอบอุ่นเสมือนบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ ควรมีการจัดบริการให้คำปรึกษารายบุคคลที่เหมาะสมและกิจกรรมให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ทักษะชีวิต ทักษะสังคมและต้นแบบที่ดีในสังคมภายนอก

คำสำคัญ: วัยรุ่น การรับรู้ วินัยตนเอง

---

*วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
**นักศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
*ผู้ประสานการตีพิมพ์เผยแพร่ Email: n_nuttapon@kkumail.com Tel: 064-7302334

The Perception on Self Discipline among Teenage in Northeastern Child Welfare Protection Institution Khon Kaen Province*

Nuttapon Namket M.N.S.** Wilawan Chomnirat PhD***

(Received Date: September 9, 2019, Revised Date: January 22, 2020, Accepted Date: February 7, 2020)

Abstract

This qualitative research aimed to explore the perception on self discipline among teenage in Northeastern Child Welfare Protection Institution Khon Kaen Province. The data were generated from 10 teenage boys between aged 14-18 years at Northeastern Child Welfare Protection Institution Khon Kaen Province. The qualitative data generation was employed as follows; in-depth interview, guideline for participant observation, guideline for non-participant observation during March to June 2019, and content analysis was used.

The results of self discipline emerged as these followed; be responsible person, followed the rule, be patience, be able to emotion management, be respectful, follow the rules, be honest consistency in professional skills training, be confidence and leadership development. The other side of perception illustrated that they lacked of self-discipline as followed; irresponsibility for public duties, smoking and sneaking out of the training center, impatience for trading sessions, violate against others, poor time management, burglary and lie, passionless in-confidence and being dependent in order to be ready to becoming home according to the rule of training center. They have expectations of self-discipline as follows; be responsible, family be ready to provide the better care conditions and improvements in interpersonal skills.

The research results show that Northeastern Child Welfare Protection Institution Khon Kaen Province should provide the trading session to enhance children and their families to participate in the becoming home program preparation. The dialogue between adolescence must be lined by all providers and families. However for the homeless adolescents, they require delicately approach to eradicate their traumatic experiences. In conclusion; the vulnerability of adolescents in the center are vital to their future consequently the most effective strategies and stakeholders should be provided.

Keywords: teenage, perception, self discipline

---

*Thesis of Master of Nursing Science of Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Khon Kaen University.

**Student, Master of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Khon Kaen University.

***Assistant Professor. Dr., Faculty of Nursing, Khon Kaen University.

*Corresponding Author, Email: n_nuttapon@kkumail.com Tel: 064-7302334

บทนำ

วินัยตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข รู้จักหน้าที่ของตนและเคารพสิทธิผู้อื่น[1] ก่อให้เกิดความสงบสุขของสังคม ปัจจุบันพบว่าสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ยังพบปัญหาพฤติกรรมในการดำรงตนอยู่ในสังคมมากขึ้น จากสถิติเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ ปี พ.ศ.2554-2558 พบว่า เด็กอายุ 10-15 ปี ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 37,022 คดี และเยาวชน อายุ 15-18 ปี ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 138,725 คดี รวมเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 จำนวน 29,967; 28,168; 26,091; 25,761 และ 28,738 คดี ตามลำดับ สถิติความผิดปี พ.ศ. 2558 สูงสุดได้แก่ คดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำนวน 13,125 คดี รองลงมา ได้แก่ คดีเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 7,027 คดีและความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 4,296 คดี[2] จากสภาพปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุจากการไร้วินัยในการควบคุมตนเองจนเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ทั้งพฤติกรรมลักขโมย การกระทำความรุนแรงต่อคนอื่น พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ ดังจะเห็นได้จากเหตุอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กเยาวชนที่อายุยังน้อย ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว[3]

ความเปราะบางในสถาบันครอบครัวที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ยังพบว่ามีแม่วัยรุ่นที่เพิ่มมากขึ้น ขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งส่งผลต่อการทอดทิ้งเด็กให้เป็นกำพร้ามากขึ้น จากข้อมูลสถิติเด็กถูกทอดทิ้งของกรมกิจการเด็กและเยาวชน พบว่า ปี พ.ศ. 2556-2559 มีเด็กถูกทอดทิ้งทั้งหมด 627 คน มีสาเหตุมาจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาครอบครัวและปัญหาความยากจน ตามลำดับ[4] นอกจากเด็กที่ถูกทอดทิ้งให้เป็นกำพร้าแล้ว ยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสังคมอีกหลายชีวิตถูกกระทำความรุนแรง ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสำรวจพบว่า 1 ใน 5 ของเด็กอายุ 0-17 ปี หรือ 3,100,000 คน ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด แม้ว่าพ่อแม่จะยังมีชีวิตอยู่ ส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 31.61 และ 1 ใน 3 มาจากครอบครัวที่ยากจน[5] สภาพความเปราะบางเหล่านี้เพิ่มความเสี่ยงให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมรุนแรงในสังคมตามมา[6] เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่ขาดการกล่อมเกลาวินัย พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาอบรมสั่งสอน ขาดการเอาใจใส่ เมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมมักจะเป็นผู้สร้างปัญหาให้แก่สังคม มีพฤติกรรมก้าวร้าว มั่วสุมกลายเป็นปัญหาของสังคมตามมา[7]

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น เป็นหนึ่งในสถานรองรับเด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรม ซึ่งปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนในความอุปการะ อายุตั้งแต่ 6-18 ปี จำนวน 37 คน แบ่งเป็นอายุ 6-9 ปี จำนวน 1 คน อายุ 10-13 ปี จำนวน 5 คน อายุ 14-16 ปี จำนวน 23 คน อายุ 17-19 ปี จำนวน 8 คน สาเหตุจากปัญหาความประพฤติ 35 คน เร่ร่อนขอทาน 2 คน ไม่มีครอบครัว จำนวน 13 คน[8] เด็กและเยาวชนสามารถทำกิจวัตรภายในอาคารพักได้โดยไม่ต้องเตือน ร้อยละ 40.81 ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ร้อยละ 29.09 สามารถทำการบ้านได้ตามที่รับมอบหมาย ร้อยละ 52.72 สามารถรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองได้ ร้อยละ 40 รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ 43.63 ไม่ทำลายข้าวของเครื่องใช้ของส่วนรวม ร้อยละ 36.36 รู้จักและเข้าใจระเบียบข้อบังคับในอาคารพักได้ ร้อยละ 72.72 สามารถปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานได้ ร้อยละ 40 รู้จักการยืมและคืนของ ร้อยละ 37.72 ปฏิบัติกิจวัตรภายในหน่วยงานได้ตรงต่อเวลา ร้อยละ 29.09 ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมที่กำหนดให้แต่ละด้านคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80[8] ผู้วิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพทำหน้าที่ในการดูแลภาวะสุขภาพ ช่วยเด็กและเยาวชนให้พร้อมกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมอย่างมั่นใจ กลายเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม ลดปัญหาความรุนแรงอาชญากรรมในสังคม[9] โดยการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมความมีวินัยตนเอง กล่อมเกลาวินัยของเด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสม[10] ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่อยู่ในตัวของวัยรุ่น นำมาตีความพรรณนาให้เข้าใจถึงสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น อธิบายให้เกิดภาพที่ชัดเจนถึงการรับรู้วินัยตนเองและความคาดหวังในการมีวินัยตนเองของวัยรุ่น หากทำความเข้าใจการรับรู้วินัยตนเองได้เป็นอย่างดีแล้วจะนำไปสู่การวางแผนที่ดีเพื่อจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่นในสถานคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้วินัยตนเองและความคาดหวังในการมีวินัยตนเองของวัยรุ่นในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาการรับรู้วินัยตนเองของวัยรุ่นในด้านความรับผิดชอบ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสถาบันและสังคม ด้านความอดทน ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านภาวะความเป็นผู้นำ และความคาดหวังในการมีวินัยตนเองก่อนกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการบันทึกภาคสนาม

การเลือกพื้นที่วิจัย การวิจัยครั้งนี้เลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจงได้แก่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานงานและได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนในการเข้าเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ วัยรุ่น จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 14-18 ปี เป็นวัยรุ่นที่เติบโตจากสถานสงเคราะห์ จำนวน 4 ราย และวัยรุ่นที่เติบโตจากครอบครัว จำนวน 6 ราย มี สามารถสื่อสารด้วยการอ่าน ฟัง ได้และเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ ผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ บุคลากรผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการเข้าร่วมการอบรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การอบรมการวิจัยเชิงคุณภาพของสาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และทบทวนความรู้กับอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการวิจัยเชิงคุณภาพ 2) แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับวัยรุ่น เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์การรับรู้วินัยของตนเองของวัยรุ่นในวินัย 10 ด้าน ขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสังเกตลักษณะท่าทาง อารมณ์ น้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลัก 3) แนวทางการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการสังเกตพฤติกรรมของวัยรุ่นขณะทำกิจกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พร้อมบันทึกสิ่งที่พบเห็นในขณะทำกิจกรรม 4) แนวทางการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นแนวทางการสังเกตที่ผู้วิจัยใช้ในการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านลักษณะที่เป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริบทของพื้นที่ วิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น 5) เครื่องมือในการเก็บบันทึกข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียง

การเก็บข้อมูลวิจัย ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงมิถุนายน พ.ศ. 2562 มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การดำเนินการขออนุญาตอย่างเป็นทางการ โดยผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน 2) ผู้วิจัยชี้แจงโครงการวิจัยให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้รับทราบในการประชุมประจำเดือนของหน่วยงาน 3) ผู้วิจัยประสานทีมสหวิชาชีพเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยของวัยรุ่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ ความเสี่ยงให้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4) ขั้นตอนในการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เวลาการสัมภาษณ์ประมาณ 45 นาที-1 ชั่วโมง ในช่วงหลังจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นวัยรุ่นในช่วงหลังเลิกฝึกทักษะอาชีพและหลังเลิกเรียน เวลาประมาณ 15.30-16.30 น. เพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนเวลาการฝึกฝนหรือการเรียนของผู้ให้ข้อมูลและเป็นช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลาย ใช้เรือนพยาบาลเป็นสถานที่สัมภาษณ์ ระยะเวลาในการสัมภาษณ์สัปดาห์ละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 สัปดาห์ ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์สัปดาห์ละ 2 คน รวมทั้งหมด 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ประกอบด้วย 1) การจำแนกข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบ แตกข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยตามความหมาย ผู้วิจัยอ่านข้อมูลและทิ้งระยะเวลาไว้แล้วกลับมาอ่านซ้ำอีกเพื่อทบทวนข้อมูลที่ได้และคัดแยกประโยคค้นหาถอยคำที่มีคุณค่า สะเทือนความรู้สึก จดจำง่าย เน้นหรือแยกให้เห็นประโยคสำคัญเด่นชัด ทำให้ผู้วิจัยเห็นประเด็นหลัก (Theme) 2) การแสดงข้อมูล โดยผู้วิจัยนำรหัสข้อมูลมาแสดงด้วยวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การแสดงข้อความในตารางความสัมพันธ์ (Matrix Table) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลของพฤติกรรม ให้เห็นความหลากหลายและเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของข้อมูล การจำแนกประเภทปรากฏการณ์ (Typology) เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ผูกโยงกับบริบทพื้นที่วิถีชีวิต การใช้เรื่องเล่า (Narrative Text) เพื่อทำความเข้าใจ

พฤติกรรมเชิงลึก ที่มาของพฤติกรรมหรือวิธีคิดที่สำคัญกับบริบท นำสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกและเจาะลึกในประเด็นที่ศึกษา[12] และตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

จริยธรรมการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 เลขที่โครงการ HE 612335 และได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนให้เข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิจัยตระหนักและพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าใจถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย และมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยทุกเมื่อ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดูแลที่วัยรุ่นจะได้รับใดๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักจะถูกเก็บเป็นความลับ นำไปเสนอผลการวิจัยในภาพรวมและจะทำลายเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นวัยรุ่นชายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น อายุระหว่าง 14-18 ปี เข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพด้วยปัญหาพฤติกรรม มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 คน ภาคใต้ 2 คน มีครอบครัว 6 คน ไม่มีครอบครัว 4 คน เรียนจบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา 8 คน และจบชั้นประถมศึกษา 2 คน ระยะเวลาการเข้ามาอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่มากกว่า 1-3 ปี 9 คน

2. การรับรู้วินัยตนเองของวัยรุ่นในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กฯ ขอนแก่น มี 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1 การรับรู้การมีวินัยตนเอง วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้การมีวินัยตนเองในประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1.1 การย่างก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นสะท้อนให้เห็นว่าตนเองกำลังก้าวเข้าสู่วัยการเป็นผู้ใหญ่ สามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ รับผิดชอบต่อหน้าที่ส่วนรวมได้ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่จะควบคุมตนเองให้ได้ สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนๆ น้องๆ และช่วยพ่อบ้านดูแลน้องที่เล็กกว่า ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองสามารถเป็นผู้นำคนอื่นได้ “ผมคิดว่าผมโตแล้ว ต้องรับผิดชอบตัวเองได้ ซักเสื้อผ้าอาบน้ำ เป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่แล้ว ไม่ต้องให้ใครมาบอก ถ้าแค่นี้ยังทำไม่ได้ก็ออกไปอยู่ข้างนอกไม่ได้แล้ว” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี) “เวลาเด็กคนอื่นมีปัญหาจะมาปรึกษาผม ผมคิดว่าผมให้คำปรึกษาคนอื่นได้ เป็นเพราะผมเปลี่ยนแปลงตัวเองตั้งแต่อยู่สถานสงเคราะห์” (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี)

2.1.2 การเตรียมความพร้อมที่จะกลับไปใช้ชีวิตภายนอก การฝึกทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น วัยรุ่นมองว่าเป็นเสมือนการฝึกให้ตนเองเก่งมากขึ้น พิสูจน์ให้คนอื่นเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของตนเอง ถึงแม้ว่าการใช้ชีวิตอยู่ที่นี่จะต้องห่างจากครอบครัว รู้สึกคิดถึงบ้าน เพื่อนหรือคนที่ตนเองรักที่ตนเองจากมา แต่ต้องอดทนเพื่อฝึกฝนตนเอง มีความพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมและครอบครัว “เวลาเห็นคนอื่นเขาได้กลับบ้าน ผมก็น้ำตาไหลเลย คิดถึงบ้านมาก อยากกลับบ้าน แต่อดทนอยู่ให้ได้..บางทีอยู่ที่นี่ก็น่าเบื่อ บางทีก็มีความสุข บางทีก็ไม่มีความสุข แต่ผมไม่คิดจะหนีออกไปอยู่ข้างนอก อดทนอยู่ให้ได้” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี) “มาอยู่ที่นี่คิดถึงบ้านมากเลยพี่ คิดถึงเพื่อน แต่ต้องอดทนอยู่ที่นี่จนถึงอายุสิบแปดปี ถือว่ามาฝึกเอาวิชาช่างไปทำงานข้างนอกก็แล้วกัน...อยู่ที่นี่ก็สอนให้เราอดทน มันเป็นการฝึกความรับผิดชอบ ฝึกระเบียบวินัยของเราเอง ถ้าดีพร้อมทุกอย่างแล้วเขาก็จะให้เรากลับไปอยู่บ้าน” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี)

2.1.3 การรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและอยากให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การใช้ชีวิตประจำวันของวัยรุ่นที่ต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มาจากพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างกัน ลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน วัยรุ่นมองว่าตนเองเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเพื่อนและน้องที่ตัวเล็กกว่า ไม่อยากที่จะทำร้ายร่างกายผู้อื่น ไม่แทรกแถวผู้อื่น การตรงต่อเวลา นอกจากนี้ยังรู้สึกเห็นอกเห็นใจพ่อบ้านที่ต้องดูแลวัยรุ่นหลายคนที่มีปัญหาแตกต่างกัน มองว่าการให้เกียรติกัน การเคารพเสียงส่วนใหญ่ ไม่แทรกแถวผู้อื่น ไม่ทำร้ายร่างกายกัน ซื่อสัตย์ ทำให้การอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข “ใจเขา ใจเรา ถ้าไปทำคนอื่นก็ให้นึกถึงตอนที่เราโดนคนอื่นทำบ้าง...อยู่แบบสงบๆ ดีกว่า พ่อบ้านก็จะได้ไม่เหนื่อย” (วัยรุ่นชาย อายุ 18 ปี) “ใครด่าคนอื่น พูดหยาบคายพ่อบ้านก็จะคอยเตือน ผมก็ไม่อยากทำให้พ่อบ้านหนักใจ ลำพังเขาดูแลเราก็เหนื่อยแล้ว พ่อแก่แล้ว (หัวเราะ) เขาจะได้ไม่หนักใจ” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี) “คนอื่นเขาจะมองเราเป็นคนไม่มีระเบียบ เวลาเขาแจกของ หรือกินข้าว ก็ต้องเข้าคิว ก็รุ่นวาย อยากอายแขกที่เขามาบริจาคของ ” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี)

2.1.4 การกล่อมเกลาวินัยตนเองจากประสบการณ์เดิม ก่อนเข้ามาอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น วัยรุ่นที่เติบโตมาจากสถานสงเคราะห์ได้รับการฝึกวินัยตนเองมาจากสถานสงเคราะห์เดิม โดยมีพี่เลี้ยงและทีมสหวิชาชีพคอยให้การฝึกสอนและขัดเกลาวินัยตนเอง ส่วนวัยรุ่นที่มีครอบครัวได้รับการฝึกจากสมาชิกในครอบครัว โรงเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง การกล่อมเกลาวินัยตนเองดังกล่าวทำให้วัยรุ่นซึมซับเอามาปรับเป็นวินัยตนเองในที่สุด “อยู่ในสถานสงเคราะห์มาตั้งแต่เล็ก เขาก็ฝึกให้ทำอะไรตามเวลามาตลอด มาอยู่ที่นี่ก็ไม่ต่างจากสถานสงเคราะห์ ผมก็ตรงเวลาเหมือนเดิม เข้าแถว กินข้าวตามเวลา ก็เป็นกิจวัตรประจำวันปกติ” (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี) “เด็กทุกคนจะตื่นขึ้นมาเก็บที่นอนเอง อาบน้ำแปรงฟันเอง แต่งตัวเอง พี่เลี้ยงคนหนึ่งต้องดูแลเด็กหลายคน ทำไม่ทันหรอกครับ ตอนนั้นผมทำเองได้ทุกอย่าง ถ้าไม่ทำก็กลัวแม่ไม่รัก เพื่อนในห้องก็ทำได้เองหมด เราก็ต้องทำให้ได้ มันก็ดีนะครับ ทำให้ตอนมาอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กโต ผมก็ทำได้เอง ” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี) “ตาเป็นคนใจเย็นมาก มีอะไรก็จะไม่โวยวาย เวลาอยู่ด้วยก็สบายใจ ผมเลยติดนิสัยจากตามา...ผมคิดว่าผมเป็นคนใจเย็นนะ ” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี)

วัยรุ่น จำนวน 2 คน เคยมีประสบการณ์สมาชิกในครอบครัวเมาสุรา ทำร้ายร่างกายตนเอง และคนที่ตนเองรัก ทำให้รู้สึกไม่ชอบคนดื่มสุราเพราะจะนึกถึงภาพในอดีตของตนเองและรับรู้ว่าตนเองไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด “ผมไม่กินเหล้าอยู่แล้ว ไม่ชอบคนกินเหล้า ถ้าเห็นคนเมาผมจะนึกถึงพ่อเลี้ยง แกเมาแล้วชอบตีแม่ ผมไม่ได้เกลียดพ่อเลี้ยงนะ แต่ไม่ชอบเวลาเขาเมาเฉยๆ” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี) “ผมไม่ชอบคนเมา พ่อเมาเหล้าแล้วชอบตีผมกับพี่ชายมาตั้งแต่ตอนผมยังเด็ก ใช้ไม้ฟาด ผมวิ่งหนี บางครั้งวิ่งไม่ทันก็โดนเยอะ ผมจำฝังใจเลย พอเห็นคนเมาแล้วผมจะนึกถึงพ่อ...ไม่อยากเจอหน้าอีก แล้วผมก็ไม่อยากเมาด้วย ไม่อยากเป็นเหมือนพ่อ” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี)

2.1.5 การกล่อมเกลาวินัยตนเองจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การฝึกทักษะในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น มีการมอบหมายงานที่มีความเหมาะสม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง การได้รับคำแนะนำในการจัดการอารมณ์ตนเอง การมีคนให้คำปรึกษา ทำให้วัยรุ่นรู้สึกมีที่พึ่ง

“พ่อบ้านจะมอบหมายหน้าที่ให้ ทุกคนต้องทำให้เสร็จ ตื่นเช้าขึ้นมาก็ต้องทำแล้ว ถ้าทำไม่เสร็จก็โดนเรียกพบ แล้วก็จะให้ไปทำอีกหลังเลิกเรียน รอบนี้เขาจะไปยืนคุม ถ้าไม่ทำเขาก็จะรายงานฝ่ายสวัสดิ์ เราก็จะชวยอีก.. ผมก็พยายามทำให้เสร็จให้หมด จะได้ไม่ต้องมีใครมาบ่นหน้าที่ของเรา เราก็ต้องทำให้เสร็จ เขาก็อยากฝึกให้เรามีความอดทนทำงาน เวลาออกไปอยู่ข้างนอกจะได้อยู่ได้ ” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี)

“อยู่ที่นี่ก็ฝึกมาตลอด ผมคิดว่ามันเป็นอนาคตตัวเอง ผมว่ามั่นใจว่าตัดผมได้...คิดว่าเปิดร้านตัดผมได้เลย ” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี)

2.2 การรับรู้การขาดวินัยตนเอง วัยรุ่นบางส่วนรับรู้ว่าตนเองขาดวินัยในประเด็นดังต่อไปนี้

2.2.1 รู้สึกไร้คุณค่า ไร้เป้าหมายชีวิต วัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวมองว่าตนเองไม่มีเป้าหมายในชีวิตเหมือนเพื่อนคนอื่น ไม่มีครอบครัวมารับกลับ เบื่อกับการต้องอยู่จนถึงอายุ 18 ปี และมองว่าการฝึกทักษะช่างไม่ตอบสนองกับความต้องการในการทำงานข้างนอกในอนาคต “ผมก็ไม่มีครอบครัวเหมือนคนอื่น ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ไม่รู้ว่าอายุ 18 ปีแล้ว จะไปไหน บ้านก็ไม่มี ผมก็เลยอยู่ไปแบบล่องลอย” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี) “เป้าหมายมันไม่ชัดเจนครับ ผมไม่รู้ว่าจะไปทำอะไรในอนาคต บางทีการฝึกช่างไม้ ช่างปูนที่นี่แต่พอไปทำงานจริงๆ มันก็ไม่ได้เอาไปใช้ ตอนนี้ผมก็เลยไม่รู้ว่าผมถนัดอะไร จะออกไปทำอะไร...” (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี)

2.2.2 การฝึกทักษะภายในหนักเกินไป การนอนตื่นสาย ทำเวรไม่ทัน ขาดความอดทน วัยรุ่นมองว่าเกิดจากการฝึกทักษะที่หนักเกินไป ไม่ตรงกับความสามารถของตนเอง ครูฝึกอาชีพโหดเกินไป ทำไปใช้ไม่ได้จริงในชีวิต ทำให้เกิดความรู้สึกเหนื่อย เบื่อหน่าย “อยู่ช่างปูนฝึกหนัก บางครั้งก็เหนื่อยเกินไป ทำให้นอนตื่นสาย ลงไปทำเวรไม่ทันเพื่อน บางวันก็ไปเข้าแถวไม่ทันเพื่อน” (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี) “ผมอยู่ช่างเชื่อมโลหะ มันก็หนักนะพี่ เพราะว่าเชื่อมแต่ละทีมันก็แสบตา หน้าก็ไหม้ ครูฝึกก็โหดอยู่ ไม่ค่อยมีใครอยากเข้าหรอก ทำได้แป๊บเดียวผมก็หาที่หลบแล้ว เหนื่อยด้วยพี่ เลิกช่างก็ไม่มีแรงไปทำอย่างอื่นแล้ว บางวันมันก็ทำให้นอนตื่นสายด้วย ไปทำเวรก็ไม่ทันอีก..” (วัยรุ่นชาย อายุ 16 ปี)

2.2.3 เคยถูกกระทำความรุนแรงจากครอบครัว การถูกกระทำความรุนแรงในอดีต ดังเรื่องราวชีวิตของ แจ็ค วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี เล่าถึงตนเองเคยตก

เป็นเหยื่อโดนใช้ความรุนแรงมาจากพ่อเมื่อตอนอยู่กับครอบครัว พอมาอยู่ในสถานสงเคราะห์ก็โดนกระทำความรุนแรงจากเพื่อนที่ตัวโตกว่า ทำให้ตนเองรู้สึกไม่ยอมเมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธ รับรู้ว่าตนเองโกรธง่ายและพร้อมจะเอาคืนเมื่อมีคนมาให้ไม่พอใจ “ผมโดนพ่อเมาเหล้าตีมาตั้งแต่ตอนผมยังเด็ก ตีพี่ชายด้วย ตอนนั้นพี่ชายชวนผมกลับไปตีพ่อ แต่ผมไม่เอาด้วยเพราะยังเล็กอยู่ เขาใช้ไม้ฟาด ทำเหมือนผมไม่ใช่ลูกเขา....พอมาอยู่ในสถานสงเคราะห์ก็โดนไอ้เบสรังแกอีก มันข่มเหงบังคับให้ผมไปขโมย ถ้าไม่ทำมันก็ตีผม เหมือนกับผมเป็นลูกน้องมัน...ตอนนี้ผมโตแล้ว ใครมาทำให้ไม่พอใจผมก็ใส่คืนหมด ผมจะไม่ยอมถูกรังแกอีกแล้ว” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี)

2.2.4 ควบคุมตนเองไม่ได้ วัยรุ่นมีพฤติกรรมขโมยสิ่งของหรือทรัพย์สินของผู้อื่นเพราะรู้สึกควบคุมตนเองไม่ได้ มีความรู้สึกอยากได้อยากเป็นเจ้าของไม่เคยมีมาก่อนและต้องการใช้เพื่อซื้ออาหารหรือสิ่งของที่ตนเองต้องการ “บางครั้งมันก็อดใจไม่ได้ครับ อยากมีเงินออกไปคลองถม ก็เลยขโมย แต่ไม่ได้เอาเยอะครับ เอาแค่พอซื้อขนมกินได้”(วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี) “เวลาเห็นของแล้วไม่รู้เป็นยังไงพี่ มันอดใจไม่ได้เลย รู้สึกอยากได้...แต่ก่อนไม่เคยมี ขออะไรก็ไม่มีใครซื้อให้”(วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี)

2.2.5 ขาดความมั่นใจในตนเอง วัยรุ่นที่รับรู้ว่าตนเองมีบุคลิกขี้อาย ไม่ค่อยกล้าแสดงออก รับผิดชอบตนเองยังไม่ได้ ขาดประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ ทำให้รู้สึกขาดความมั่นใจในตนเองและคิดว่าเป็นผู้นำคนอื่นไม่ได้ “ผมเป็นคนขี้อาย ไม่ค่อยกล้าแสดงออกอยู่แล้ว” (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี) “คิดว่าเป็นผู้นำคนอื่นไม่ได้หรอกเพราะผมชอบสันโดษไม่อยากยุ่งกับใคร เป็นผู้ตามได้แต่นำไม่ได้หรอก” (วัยรุ่นชายอายุ 14 ปี)

3. ความคาดหวังในการมีวินัยตนเองของวัยรุ่นก่อนกลับคืนสู่สังคมและครอบครัว วัยรุ่นมีความคาดหวังก่อนที่จะได้กลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม ในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 คาดหวังว่าจะสามารถดูแลตนเองได้ วัยรุ่นมีความฝัน ความหวังที่จะได้ออกไปใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวหรือออกไปทำงานประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเอง โดยวัยรุ่นคาดหวังว่าจะสามารถรับผิดชอบหน้าที่ต่อตนเองได้ ดังเรื่องราวชีวิตของ โจ๊ก วัยรุ่นชายอายุ 15 ปี ถูกทอดทิ้งไว้ในสถานสงเคราะห์ตั้งแต่แรกเกิด มีปัญหาพฤติกรรมลักขโมยจนถูกย้ายสถานสงเคราะห์หลายแห่ง จนได้เข้ามาอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น “พอมาอยู่ที่สถานคุ้มครอง พึ่งรู้ว่าแม่มีชีวิตอยู่จริง ตอนนั้นตื่นเต้น คิดไปคิดมาก็ยังสงสัยว่าแม่ทิ้งเราไหม แต่แม่ก็บอกว่าแม่เอาไปฝากเลี้ยง ตอนนั้นไม่พร้อมจะเลี้ยงเพราะยังเรียนอยู่ พอจะกลับมาเอาก็ไม่เจอผมแล้ว ตอนนี้รู้สึกยังไม่อยากเจอหน้าแต่ขอคุยโทรศัพท์ก่อน มันไม่พร้อม แต่วางแผนจะกลับไปอยู่กับแม่ แม่จะมารับไปเรียนต่อ ม.1 ผมคิดว่าน่าจะอยู่ได้ แต่คงต้องรับผิดชอบตัวเองมากกว่านี้ คงต้องอาบน้ำ ซักเสื้อผ้า ทำตัวให้สะอาดกว่านี้ เพราะผมโตแล้ว ต้องดูแลน้องสาวตัวเล็กด้วย” (วัยรุ่นชาย อายุ 15 ปี)

3.2 คาดหวังว่าจะอยู่ในครอบครัวอย่างอบอุ่นและสามารถดูแลครอบครัวได้ วัยรุ่นกลุ่มที่มีครอบครัว จำนวน 6 คน คาดหวังว่าตนเองจะต้องกลับไปใช้ชีวิตในครอบครัวอย่างมีความสุข อยากทำงานหารายได้เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว เช่น เปิดร้านตัดผม รับจ้างทั่วไป ปลูกพืชผักไว้รับประทานและขายเป็นรายได้เสริม ซึ่งทักษะเหล่านี้ได้รับการฝึกเมื่อเข้ามาอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ทำให้เกิดความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถทำงานได้ อดทนสู้กับงาน รับผิดชอบงานที่ตนเองทำให้เกิดผลสำเร็จ ตรงต่อเวลาในการทำงาน วัยรุ่นอยากพิสูจน์ให้คนในครอบครัวเห็นว่าตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมากขึ้น อยากให้เชื่อใจว่าไม่มีนิสัยลักขโมย ก้าวร้าวเหมือนเดิม อยากให้ครอบครัวเปลี่ยนมุมมองใหม่ ต่อไปจะเชื่อฟังคำตักเตือนของผู้ใหญ่ “ผมคิดไว้ว่าจะกลับไปเปิดร้านตัดผมที่บ้าน จะได้ดูแลแม่ ดูแลตาด้วย ยายก็ไม่อยู่แล้ว ผมก็เป็นลูกคนเดียว ถ้าไม่หาเลี้ยงครอบครัว ก็ไม่มีใครเลี้ยงแม่ เลี้ยงตาแล้ว พ่อเลี้ยงก็คงเมาเหมือนเดิม...เปิดร้านตัดผมไม่น่าจะลงทุนเยอะ ลงแค่แรง ขยันเปิดร้านบ่อยๆ ก็คงมีเงิน...ตอนนี้ผมอายุ 14 ปี อีกแค่ 4 ปีเองเดี๋ยวก็ได้กลับบ้าน แต่ก็คิดถึงบ้านมาก ผมจะจบ ม.3 กศน. ด้วย อายุ 18 ปี จะได้กลับไปอยู่กับครอบครัวคงจะมีความสุขมาก” (วัยรุ่นชาย อายุ 14 ปี)

3.3 คาดหวังว่าจะสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วัยรุ่นมองการออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกจะต้องปรับตัวตน เพื่อให้มีความมั่นใจที่ออกไปอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จะต้องไม่เป็นอันธพาลในสังคม ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เคารพกฎหมาย ดังเรื่องราวชีวิตของ บูม วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี แม้ว่าที่ผ่านมาจะเคยกระทำความผิด มีประสบการณ์ถูกกล่อมเกลาวินัยจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเยาวชน “ถ้าได้กลับบ้าน ผมจะไม่กลับเข้า

มาที่นี่อีกและที่สำคัญผมจะไม่กลับไปสถานพินิจอีก (หัวเราะ) ถ้าตอนนั้นผมไม่ไปขโมยรถกับเพื่อน ชีวิตคงไม่เป็นแบบนี้ ทั้งๆ ที่ผมได้มีโอกาสเรียนฟรี ได้เตะบอล สุดท้ายผมก็เป็นคนพังมันด้วยตัวเอง ถ้าได้กลับไปอยู่บ้าน ผมจะไม่ทำผิดกฎหมายอีก คนเราผิดครั้งเดียวยังพอให้อภัย ใช่ไหมพี่ ถ้าผิดสองครั้งนี่ไม่น่าให้อภัย" (วัยรุ่นชาย อายุ 17 ปี)

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่ามีวินัยตนเอง เพราะมองว่าตนเองเริ่มก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่โตพอที่จะมีศักยภาพออกไปใช้ชีวิตอยู่ข้างนอกร่วมกับครอบครัวและสังคม ต้องการแสดงให้เจ้าหน้าที่เห็นความพร้อมของตนเอง รู้สึกเห็นอกเห็นใจพ่อบ้าน รวมถึงเพื่อนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน จึงทำให้เกิดวินัยตนเองขึ้น สอดคล้องกับ เพียเจท์[10] ในขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operation stage) ในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ มีเหตุมีผล วัยรุ่นเตรียมความพร้อมที่กลับไปใช้ชีวิตภายนอกกับครอบครัวและสังคม รับรู้ว่าตนเองมีความอดทนในการฝึกทักษะอาชีพให้เกิดความชำนาญและนำความรู้ไปประกอบอาชีพ การได้รับการกล่อมเกลาวินัยตนเองจากประสบการณ์เดิมในอดีต การซึมซับบุคลิกภาพที่ดีจากคนที่รักมาเป็นวินัยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริทธรา สายบุญตั้ง[11] พบว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลผ่านการถ่ายทอดของแต่ละครอบครัว วัยรุ่นรับรู้ว่าต้องการให้การอยู่ร่วมกันเกิดความสงบสุขสงบสุข ไม่เกิดการทะเลาะวิวาทกัน อยากให้พ่อบ้านสบายใจไม่ต้องเกิดความวุ่นวาย เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและได้รับการฝึกให้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดย สถานคุ้มครองมีการสร้างบรรยากาศการฝึกให้เป็นประชาธิปไตย วัยรุ่นมีสิทธิแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กุหลาบ อินทร์สาปและคณะ[12] ว่าทัศนคติต่อการมีระเบียบวินัยของวัยรุ่นมีผลต่อความมีระเบียบวินัย วัยรุ่นที่มีเจตคติที่ดีต่อการมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับดีมากจะแสดงออกทางพฤติกรรมในทางที่ดี วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่าตนเองเคารพสิทธิของผู้อื่นได้อย่างสม่ำเสมอ เพราะคิดว่าจะทำให้เกิดความรู้สึกอยากเข้าร่วมกิจกรรม

วัยรุ่นบางส่วนที่รับรู้การขาดวินัยตนเอง มาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การที่วัยรุ่นรู้สึกไร้คุณค่า ไร้เป้าหมายในชีวิต โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวเหมือนคนอื่น ถูกย้ายมาหลายสถานสงเคราะห์มาหลายแห่ง คิดว่าไม่มีที่ไหนต้องการ เบื่อกับการต้องอยู่จนถึงอายุ 18 ปี หนีออกนอกบริเวณโดยไม่ได้รับอนุญาต ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่พ่อบ้านมอบหมายและขาดความมั่นใจในตนเอง การควบคุมตนเองไม่ได้ต้องขโมยสิ่งของคนอื่นเพราะรู้สึกอยากได้อยากมี ซึ่งตรงกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์[13] ความต้องการขั้นพื้นฐานด้านปัจจัยสี่ การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจากการถูกกระตุ้นให้มีอารมณ์โมโห สอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการของ Erikson[14] วัยรุ่นอารมณ์จะแปรปรวนง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย วัยรุ่นที่เคยถูกกระทำความรุนแรงมาจากครอบครัวในอดีตส่งผลให้ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ และทำร้ายผู้อื่นอยู่บ่อยครั้ง สอดคล้องกับ องค์การยูนิเซฟไทยแลนด์[5] กล่าวถึง การใช้ความรุนแรงในการสั่งสอนเด็กไม่สามารถสร้างจิตสำนึกขึ้นมาได้ อีกทั้งยังส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดู ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในอนาคต

ความคาดหวังของวัยรุ่นก่อนกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม คาดหวังที่จะดูแลตนเองได้ ดูแลครอบครัวได้ เพราะมีเป้าหมายอยากกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว อยากใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อยากพิสูจน์ว่าตนเองมีความพร้อมออกไปใช้ชีวิตภายนอก ทำงานหารายได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์[9] โดยวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์สะท้อนภาพอนาคตของตนเองตามศักยภาพ มีการวางแผน ตั้งเป้าหมายอนาคตของตนเองได้ แม้จะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ความฝันที่ต้องการมากที่สุดคือการได้อยู่ร่วมกันกับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า การมีรายได้สามารถเลี้ยงคนในครอบครัวได้ มีวัยรุ่นส่วนน้อยที่รับรู้ว่าตนเองไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่เพียงพอเพราะรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ไม่ได้รับการเอาใจใส่เหมือนคนอื่นและไม่มีครอบครัวให้กลับเหมือนคนอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม วางแผน กำหนดเป้าหมายร่วมกับเด็กและทีมสหวิชาชีพในการกล่อมเกลาวินัยตนเองก่อนที่วัยรุ่นจะกลับคืนสู่สังคมและครอบครัว

2. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ควรเป็นหน่วยงานที่สร้างความอบอุ่นเสมือนบ้านของวัยรุ่นทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีครอบครัว

ให้กลับคืนเมื่อพ้นการอุปการะ ควรมีการจัดบริการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น เช่น การจัดบริการให้วัยรุ่นสามารถสื่อสารกับครอบครัวได้ตลอดเวลา การจัดบริการให้คำปรึกษารายบุคคลที่เหมาะสม การประสานเครือข่ายเพื่อทดลองประกอบอาชีพหรือจัดหาครอบครัวทดแทนสำหรับเด็กที่ไม่มีครอบครัว เป็นต้น

3. พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานสงเคราะห์หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ที่มีลักษณะกลุ่มเป้าหมายใกล้เคียงกัน ควรตระหนักถึงสภาวะจิตใจที่เปราะบางของวัยรุ่น มองวัยรุ่นอย่างเป็นองค์รวมและควรปรับบทบาทการให้การดูแลที่เป็นเสมือนเพื่อนที่เข้าใจ เข้าถึง เพื่อช่วยให้วัยรุ่นสามารถกล่อมเกลาวินัยตนเองได้อย่างมั่นใจมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้ จนประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณเด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเสียสละเวลาอันมีค่าในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

References

1. Santikonrak twenty thousand and faculty. Factors affecting discipline of secondary school students in the upper southern region. [Thesis] Nakhon Ratchasima: Wong Chavalitkul University; 2011.
2. Department of Juvenile Observation and Protection. Statistics of past cases between 2010 - 2015 (8). (Online) 2017 (cited on 10 September 2018) from http://www.djop.go.th/stat/statbetween 2008-2011.
3. Nicha Buranasingh. Abandoned child: Problems that society must heal. Bangkok: Academic Office, Secretariat of the House of Representatives; 2015.
4. Department of Children and Youth Affairs Statistical data: Abandoned children of the Department of Juvenile Affairs. Bangkok: Department of Children and Youth Affairs; 2017.
5. UNICEF. Every child is always important. Interesting information from surveys of children and women in Thailand. 2015-2016. Bangkok: UNICEF; 2017.
6. Kessaraporn Chan-yui, Passaraporn Khamod, and Woralak Suksabai. Factors Affecting Self-Discipline of Mathayomsuksa 1 Students in Phitsanulok Province. Phitsanulok: Journal of Faculty of Education Naresuan University; 2009.
7. Sirikorn Sin Som. Factors affecting student discipline secondarly school Secondary school Nonthaburi Under the Office of Secondary Educational Service Area 3. [Thesis] Bangkok: Dhurakij Pundit University; 2015.
8. Khon Kaen Child Welfare Protection Center. Report of sponsored child statistics April 2018. Khon Kaen: Child Welfare Protection Center Khon Kaen; 2561.
9. Warakorn Supawarapakorn. Way of life of youth in welfare institutions: phenomenological study: Journal of Education 2008; 19 (1): 109-120.
10. Piaget J. The moral judgment of the child. London: Kegan, Paul, Trench, Trubner & Co;1932.
11. Sirithara Saibun Tang. Factors Influencing Aggressive Behavior of Mathayomsuksa 3 Students in Schools under the Petchaboon Educational Service Area Office 3. [Thesis]. Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University; 2010.
12. Kularb Insa, Prasert Ruannakarn, Nomin Bhiprom Chitphong. Factors Affecting the Discipline of Mathayomsuksa 3 Stdents under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area. Journal of Educational Evaluation Mahasarakham University 2016; 22: 39-48.
13. Maslow Abraham. Motivation and Personnality. New York : Harper and Row Publishers; 1970.
14. Erikson EH. Identity: Youth and crisis (No. 7). New York: Norton & Company; 1994.